

egy másik párt listáján tudták magukat megválasztatni, ahonnan a mandátum megszerzése után rövidesen eltávoztak. És végül ellenzéki programmal óhajt magának szavazatokat szerezni az a ma keresztény humanizmust hirdető képviselő, aki Horthyék parlamentjében a nőkre is kiróvándó botbüntetést követelte. . .

Fentiek ismeretében a szavazófülkébe való belépéskor bajtársainkra már csak egy, de fontos feladat vár: a tények mérlegelése alapján szavazatukat leadni.

*Leszavazni arra a demokratikus pártra, amelyik politikai meggyőződésük és világnézetük szerint, nemcsak ígért, de legtöbbet is tett Magyarország demokratizálásáért.*

*Leszavazni szabadon és befolyásmentesen arra a pártra, amelyik megítélésük szerint, a leghatékonyabban közreműködött az anyagi felemelkedés megalapozásában.*

*És leszavazni, az eddig tapasztaltak alapján arra a pártra, amely a legkövetkezetesebben törekedett rá, hogy nyugati inperialista hatalmak Magyarország szuverénitását meg ne sérthessék, belügyeibe bele ne avatkozhassanak. Amely nemcsak jelszavai szerint, de egész politizálásával rászolgált a „legnemzetibb magyar párt” jelzőre.*

Megszabadulni a múlt zsarnokaitól, a nyomor rabságából és az új rablánc kovácsaitól. Ez az a szempont, amely minden honvéd-szavazó szeme előtt kell lebegjen. Ez fogalmazta meg 99 évvel ezelőtt Petőfi Sándor is nagyszerű tömörséggel:

„Rabok legyünk vagy szabadok  
Ez a kérdés, választatok!”

Lóránt Imre

## ALKALMAZÓ MEGBESZÉLÉSEK TERVEZÉSE ÉS VEZETÉSE

**E**BBEN a cikkben a csapattest és ennél kisebb keretekben mozgó alkalmazó megbeszélések tervezésében és vezetésében igyekszem gyakorlatilag felhasználható támpontokat és irányelveket adni.

A demokratikus honvédség vezetői ugyanis a tisztí és tiszthelyettesi elméleti továbbképzés gyújtópontjába az alkalmazó megbeszéléseket állították be, mert ezek keretében szerezhetik meg, frissíthetik fel, vagy gyarapíthatják legkönnyebben a tisztek és tiszthelyettesek (elsősorban a csapatvezetők és tiszthelyettesek) katonai ismereteiket, tudásukat.

Jelenleg felülről kezdve a zászlóalj- és kiegészítő parancsnokig bezárólag minden honvédkötelék parancsnokának kell alkalmazó megbeszéléseket tervezni és vezetni. Ezek közül pedig többen nem kerültek még abba a helyzetbe, hogy az ehhez szükséges ismeretekre és tapasztalatokra szert tehettek volna.

Az eddig lefolytatott központi (tábornoki és vezérkari, illetve törzs-tiszti) alkalmazó megbeszéléseken a résztvevők ugyan bőven kaphattak helyes támpontokat és irányelveket a tervezésre és vezetésre, azonban ezek a tanulságok csak a résztvevők részéről hasznosíthatók.

Ezenkívül foglalkozott ezzel a kérdéssel Király Béla vk. alezredes bajtársam is a „Honvéd“ február havi számában, de csak egy általánosabb síkon mozgó tanulmány keretében.

Mégis mindazon alkalmazó megbeszélések tapasztalatai alapján, melyeken a demokratikus honvédségben, mint résztvevő, vezető, vagy néző jelen voltam, szükségesnek gondolom, hogy ezzel a kérdéssel részletesen foglalkozzunk.

### *Mire terjedjen ki a tervezés?*

Általában elvként le kell szögezni azt, hogy minden alkalmazó megbeszélés vezetőjének teljesen tisztában kell lenni azokkal a harcászati elvekkel és kérdésekkel, melyekre az alkalmazó megbeszélés keretében ki akar térni.

Amennyiben a *tárgy kiválasztása* a vezetőre van bízva, úgy e téren mindig a résztvevők harcászati és általános katonai ismereteit kell tekintetbe venni. Sorozatosan megtartásra kerülő megbeszélések esetén kezdettől fogva úgy kell az egyes megbeszélések anyagát összeállítani, hogy azok először az alapvető harccselekményekre (támadás, védelem, visszavonulás) terjedjenek ki. A felsorolt leglényegesebb harccselekményekkel azonban nem elegendő egy-egy alkalommal foglalkozni, hanem ezeket a kérdéseket mindaddig ismételve tárgyalni kell, amíg a résztvevők részéről kielégítő tudásszínvonal mutatkozik. Csak azután lehet különleges harccselekmények tárgyalására rátérni.

A kimondottan *harcászati* jellegű alkalmazó megbeszéléseken kívül olyan parancsnokságoknál, ahol a szakszolgálatos tisztek, tiszthelyettesek legalább olyan számban — ha nem többségben — vannak, mint a csapattisztek és tiszthelyettesek (pl. egy jelenlegi kerületi parancsnokság) időnként a szakszolgálat egyes nemeivel (főleg *anyagi*) szorosan összefüggő alkalmazó megbeszéléseket is célszerű lenne összeállítani és tartani. A végrehajtásnál azonban meg van az a hátrány, hogy az ilyen témák csak magasabb kötelek beállításával beszélhetők meg, mert pl. egy csapattest-keretben mozgó alkalmazó megbeszélésnél nem lehet egy hadbiztosnak, vagy magasabb rendfokozatú honvédorvosnak, gépkocsiszertisztnak, stb. megfelelő kérdéseket feltenni.

Mielőtt egy bizonyos harccselekményt tárgyaló alkalmazó megbeszélés végrehajtásra kerülne, szükséges, hogy a résztvevők a *harcászati alapfogalmakkal* és a megfelelő harccselekményre vonatkozó *harcászati elvekkel* tisztában legyenek. Ezért a vezetőnek oda kell hatnia, hogy a résztvevők az ehhez szükséges előtanulmányokat már a megbeszélés befolytatása előtt végezzék el. A harcászati elvek jelenleg a Harcászati Szabályzatból, a megfelelő fegyvernemek szabályzataiból, katonai szakfolyóiratokból vehetők ki. Ezenkívül minden résztvevőnek tudnia kell az alkalmazó megbeszélés csapatrendjének megfelelő egységek

részletes szervezését és a szereplő tüzfegyverek működési és hatásadatait, lőszerkiszabátát stb. Nem fordulhat elő — mint ahogy több ízben tapasztalni lehetett —, hogy egyes résztvevők az alkalmazó megbeszéléseken olyan csapategységekkel dolgoznak, melyeknek szervezésével nincsenek tisztában és a tüzfegyverek adatait nem ismerik.

A tárgy kiválasztása után a vezető részéről *térképtanulmány* a következő ténykedés. Nem célszerű minden alkalmazó megbeszéléshez úgynevezett „ideális“ terepet kiválasztani, mert a valóságban a harcselekmények csak kis százalékban játszódnak le olyan terepen, amely az adott harcselekmény végrehajtásához a legmegfelelőbb volna. Mégis az első végrehajtandó alkalmazó megbeszéléseknél — a résztvevők helyzetének megkönnyítése céljából — a lejátszandó harcselekménynek nagyjából megfelelő terepet keressünk ki. A későbbiekben azután ugyanezt a harcselekményt megegyezően lejátszhatjuk más jellegű terepen is. A vezetőt a helyi terepadottságok is megkötik, mert pl. hiába keres valaki a szegedi kerület területén középhegységben való harchoz alkalmas terepet. A szobában végrehajtandó alkalmazó megbeszéléseknél a csapattest, de még inkább az annál kisebb köteléknél feltétlenül kívánatos *terevasztal* használata. Zászlóalj és század harcát 75.000-es térkép alapján nem lehet alkalmazó megbeszélés keretében lejátszani. A terevasztal elkészítésénél mindig vegyük figyelembe a megfelelő méretarányt és kerüljük a terep túlzott torzítását, mert ez a résztvevőkre megtevesztőleg hat. Ha pedig a terevasztal be van állítva, akkor a gyakorlatos zászlóalj és ennél kisebb kötelékek harcát a vezető tényleg a terevasztalon beszélje meg és ne forduljon elő az, hogy a terevasztal ugyan megvan, de mégis térkép alapján folyik a megbeszélés.

A *terevasztal* megbeszélésénél, miután a térképtanulmány alapján a megfelelő terepet a vezető kiválasztotta, következik a *szemrevételezés és az álláspontok kiválasztása*. A szemrevételezésnek mindig ki kell terjedni a helyzetnek a terepen a játszó csapat és a beállított ellenség szempontjából való figyelembevételére. Dombos, hegyes terepen kevesebb, míg sík terepen több álláspont beállítása szükséges ahhoz, hogy minden kérdést a megfelelő helyről tudjunk megbeszélni. Az álláspontok kiválasztása után célszerű, ha a vezető saját használatra minden álláspontra vonatkozólag készít egy-egy vonalvázlatot, melyeken feltünteteti a tereptájékoztatáshoz szükséges mindazon tereppontokat, melyek a megbeszélésen szerephez fognak jutni.

A szemrevételezéshez már a térképtanulmány alapján nagyban össze kell állítani az alkalmazó megbeszélést. Be kell állítani a feltevést, csapatrendet, megindulási helyzetet, nagyjából fel kell építeni a megbeszélésre kerülő kérdéseket és ezekhez időszámvetést kell készíteni. Az időbeli beosztásnál nem szabad abba a hibába esni, hogy pl. egy támadó harcselekményt tárgyaló alkalmazó megbeszélésnél a támadási előkészületek kidolgozása emészsze fel a rendelkezésre álló idő zömét, míg magának a harcnak a megbeszélésére alig álljon idő rendelkezésre.

A feltevésnél, megindulási helyzet megadásánál és a közben kialakított helyzeteknél a lényeg a következő legyen: egyszerű, világos, teljesen érthető helyzeteket teremtsünk.

Minden harccselekménynél domborodjék ki kristálytisztán a végrehajtandó *feladat*.

A harcászati *időszámítást* mindig jól fontoljuk meg. Minden harccselekmény előkészítéséhez és végrehajtásához adjuk meg a *gyakorlati tapasztalatok* szerint szükséges hadműveleti időt. Nem csinálhat pl. a vezető olyan időszámítást, hogy egy gyalogezred tartalék zászlóalj egy három-négy km-es eltolódást, támadáshoz való csoportosítást úgy hajtsa végre, hogy a támadást a parancs vételétől számítva egy-két órán belül megindítsa.

A *kérdések összeállításánál* az elv az legyen, hogy inkább kevesebb kérdést vegyünk fel és azokat teljes részletességgel beszéljük meg, mintsem, hogy túlsok kérdés beállításával a felmerült problémák megbeszélésénél azokat el kelljen nagyolni. A kidolgozási időt (gondolkozási idő, munkaidő) és a feleletekre, illetve megbeszélésre szánt időt összehasonlítva, az első megbeszéléseknél inkább a feleletekre és megbeszélésre szánjunk többet, mert a tapasztalat szerint hosszú gondolkozási és munkaidő meghatározása esetén annak jórésztében — kellő előismeretek hiányában — a résztvevők már nem tudtak min gondolkozni, illetve mit kidolgozni. A problémák pedig a feleletek, illetve a megbeszélés alkalmával kerültek napfényre és ha itt rövid időket szabtuk meg, akkor nem lehetett a kérdéseket teljesen kimeríteni.

Mik legyenek a kérdések? Általában elhatározások, tervek, parancsok (intézkedések), szakfegyvernemek parancsnokainak javaslatai (páncélos, tűzér, utász stb.), esetleg tervei, helyzetfájékoztatások és helyzetjelentések, beállított helyzetek, vagy harccselekmények szóbeli ismertetése, stb., ezenkívül a terepalkalmazóknál tereptájékoztatás.

Részleteiben:

*elhatározást* csapattest, vagy kisebb kötelékek esetén csak kivételesen állítsunk be, mert ezek az egységek majdnem mindig konkrét feladatot kapnak és így parancsnokaiknak alig van alkalmuk önálló elhatározásokra;

*a tervek és parancsok (intézkedések)* képezzék az alkalmazó megbeszélések gerincét. A tervek, parancsok (intézkedések), az alkalmazó megbeszélés tárgya szerint lehetnek: támadási, védelmi, visszavonulási, menet, előnyomulási; tűz-, elhelyezési, felderítési, biztosítási, stb. tervek, illetve parancsok;

*a szakfegyvernemi parancsnokok javaslataira* lehetőleg minden alkalommal (számuk a rendelkezésre álló idő szerint) térjünk ki;

*a parancstervezetek* általában sematikus jellegű kérdésnek számítanak, kis kötelékek esetén ne igen állítsunk be ilyet;

*a helyzetjelentésekre, helyzetfájékoztatásokra* mindig szenteljünk időt, ezzel is kihangsúlyozva a folyamatos tájékozottság jelentőségét.

Mindig állítsunk be egy-egy *rövid részletharccselekmény* megbeszélését, mert ezzel az alkalmazót változatossá tesszük és ez célszerű mód a résztvevők figyelmének ébrentartására. Gyalogos zászlóalj és ennél kisebb kötelékeknel a részletharccselekmények megbeszélésén legyen a hangsúly.

A kérdések összeállítása szorosan összefügg az időszámvetés el-

készítésével. Már a szemrevételezés alkalmával nagyban megalkotott időszámvetést a vezetőnek, később saját részére egészen pontosan le kell rögzítenie. Az időszámvetésnél mindig be kell állítani bizonyos időtartalmakat, mert a lefolytatás alkalmával sokszor merülnek fel olyan alkalmi kérdések, melyek a beállított időtartamoknál eltolódásokat okoznak. Számításba kell venni ezenkívül az esetleges megjelenő előljárók hozzászólásaira szánt időt, sbb.-t is.

A kérdések összeállítására és az időszámvetés elkészítése után következnek a kérdések és az azokra adandó *megoldások kidolgozása*. Az első alkalmazó megbeszéléseknél célszerű minden egyes megoldást írásban, vagy vázlaton kidolgozni és megoldásként kiadni, hogy ez a következőkben a résztvevőknek támpontként rendelkezésére álljon. A kidolgozott megoldásoknál célszerű az írásban való kidolgozást terepvázlatokkal és vonalvázlatokkal változtatossá tenni. Ha így rászoktatjuk a résztvevőket arra, hogy vázlatban is dolgozzanak ki megoldásokat (ez még a leggyengébb rajzkészségű egyénnél is elérhető), ez a résztvevők munkáját is megkönnyíti a továbbiakra és a vezető is sokkal rövidebb idő alatt és könnyebben át tudja tekinteni és ki tudja értékelni a megoldásokat.

Az alkalmazó megbeszélések kidolgozásának technikai keresztülvitelénél igyekezni kell a csinos, formás külalakra, természetesen a lényegi helyesség mellett. Egyszerű, áttekinthető vázlatok itt is igen célszerűnek mutatkoznak.

### *A megbeszélés vezetése.*

Az alkalmazó megbeszélések vezetésénél általában azt a célt kell elérni, hogy a résztvevők érdeklődését az alkalmazó megbeszélés tárgya iránt felkeltsük, a bennük levő gátlásokat észrevétlenül feloldjuk, érdeklődésüket a vezetés változatossá tételével mindvégig fenn is tartjuk.

A vezető mindig ügyeljen arra, hogy az időszámvetésben lerögzített *időpontokat* a lehetőség szerint pontosan *betartsa*. Az általános tapasztalat azonban mégis azt mutatja, hogy minden alkalmazó megbeszélésen előfordulnak időbeli eltolódások, de ezeket a tartalékidő felhasználásával és az egyes kérdések letárgyalására szánt időtartamok célszerű megváltoztatásával rugalmasan át kell hidalni.

A megbeszélést rövid bevezetés után a *feltevésnek* és az általános helyzetnek a résztvevők részéről történő *ismertetésével* kezdjük meg. Meg kell követelni, hogy a feltevést minden résztvevő „kivülről” tudja, mert csak így érhetjük el, hogy már a megbeszélés kezdetén mindenki képből legyen.

A feltevés ismertetése után célszerű egy bizonyos időt az alkalmazó megbeszélés tárgyára vonatkozó leglényegesebb *szabályzatpontok*, *harcászati elvek*, *szervezés* és az előforduló *tűzfegyverekkel* kapcsolatos adatok felelevenítésére fordítani. Ezt a vezető a résztvevőktől történő megkérdezés útján hajtsa végre. Nem szabad azonban e téren túlzásba esni, mert különben túl sokat vesz el a rendelkezésre álló időből.

Terepalkalmazó megbeszéléseknél ezután a *tereptájékoztatásra* kell

rátérni. A tapasztalatok szerint itt bevezetésként jó megkérdezni, hogy miből áll tulajdonképpen a tereptájékoztató, mert sokan nem voltak vele tisztában. Az első tereptájékoztatót lehetőleg olyanoktól kérdezzük, akik feltehetőleg helyesen meg tudják ezt a kérdést oldani, hogy a többieknek ezúton is mintával szolgáljunk.

A kérdések a megbeszélés kidolgozásának egyes mellékletein írásban vannak rögzítve. Ettől függetlenül azonban nem árt a kérdéseket szóban is feltenni és a résztvevőket megkérdezni, hogy megértették-e és van-e a kérdéssel kapcsolatban valami előadni valójuk.

A szóbeli megoldásoknál szólítsunk fel feleletre 2—3 résztvevőt, majd lehetőleg *minden esetben* kérjük a többiek esetleges *hozzászólásait* is. Hallgassunk meg minden hozzászólást és csak ha a vezető eleve látja, hogy amit egy-egy résztvevő mond, az a lényegre nem érinti, akkor ne fordítson arra bővebb időt. Ha mindig kérünk hozzászólásokat, ezáltal felbátorodnak a résztvevők és feltétlenül nagyobb figyelemmel vesznek részt az egész alkalmazó megbeszélésen.

Az elhangzott feleletek és hozzászólások meghallgatása után következik a vezető részéről az egyes kérdőpontok *megbeszélése*. A találó, helyesen összefoglalt és a lényegre rátapintó megbeszélésekkel lehet elsősorban elérni azt, hogy az alkalmazó megbeszélés elérje célját és annak végeztével a résztvevők tudásában gyarapodva távozzanak el. Éppen ezért a vezetők erre minden esetben igen nagy gondot fordítsanak. A vezető nem szorítkozhatik kizárólag az elhangzott feleletek és hozzászólások megkritizálására. Az egyes megbeszélések kezdetén jó, ha kifejti azt a célt, amit a feltett kérdéssel el akart érni és azt a módot, ahogyan azt el lehet érni. Az elhangzott feleletek és hozzászólások megbeszélésére rátérve, senkit ne „dorongoljunk le“, mert ez csak elveszi a résztvevők kedvét és azt eredményezi, hogy a továbbiakban már nem figyelnek és érdeklődnek kellőképpen, ami semmiesetre sem lehet cél, még annak az árán sem, hogy a vezető minden módon bebizonyítsa a saját igazát.

Egy-egy kérdőpont megbeszélésénél célszerű, ha a vezető az elhangzott feleletekről és hozzászólásokról magának jegyzeteket készít és a megbeszélést az összes felelet és hozzászólás után egyszerre tartja meg, nem pedig külön-külön, mert így kevésbé sikkadhat el a lényeg.

A megbeszélések helyes vezetésével el lehet érni még azt a célt is, hogy a szakszolgálatos tisztek és tiszthelyettesek is — akiknek egyébként nem kenyerük a harcászat — érdeklődni fognak és végig figyelemmel kísérik a megbeszélés menetét.

A szakkérdések megbeszélésénél célszerű, ha a vezető ezeket előzetesen egy-egy szakemberral részletesen megvitatja. Kis kötetlékekben végrehajtott megbeszélésnél jobb, ha minden kérdést, így a szakkérdéseket is, a gyakorlat-vezető beszél meg.

A zárómegbeszélésnél röviden foglaljuk össze a lényegét, kidomborítva azt a célt, amit a levezetett alkalmazóval el akartunk érni.

A leírtakban igyekeztem a csapattest és annál kisebb kötetlékekben mozgó alkalmazó megbeszélések tervezéséhez és vezetéséhez általános támpontokat és irányelveket nyújtani.

Tudom, hogy többeknek nem sok újat tartalmaz ez a tanulmány. Mégis úgy szerettem volna az erre vonatkozó elveket összefoglalni, hogy az alkalmazó megbeszélés tervezés és vezetés alkatrészeinek felsorolt kockaköveiből az arányokra kapjon megfelelő képet az olvasó.

*Győry Lajos*

## A GYALOGSÁG FEJLŐDÉSI ÚTJA

**F**ENTI címmel a „Honvéd“ folyó évi 7. számában egy igen figyelemreméltó cikk jelent meg Bóra Gy. utász őrnagytól. Ehhez a Szerkesztőség azt a megjegyzést fűzte, hogy az említett tanulmány utász szemszögből vizsgálja a kérdést. Ez a tény kétségtelenül kitűnik minden olvasó előtt.

Szerény véleményünk szerint örvendetes, hogy a gyalogság fejlődésének kérdésével más fegyvernembeli bajtársak is foglalkoznak. És ha e kérdés tárgyalásánál a szerzők fegyvernemének sajátosságai a cikkben kifejezésre is jutnak és ha azok megállapításaival talán mindenben nem is értünk egyet, mi gyalogosok minden ilyen tanulmányt örömmel üdvözlünk.

Hozzászólásunk nem bírálat akar lenni, hanem szerény megjegyzéseinkkel a szerző által is bizonyára kívánt célt, a gyalogság fejlődésének eredményességét kívánjuk szolgálni.

Igen kívánatos lenne, ha e kérdéshez elsősorban a gyalogos bajtársak éspedig, akik több-kevesebb harcéri tapasztalattal rendelkeznek, lehetőleg konkrét példák illusztrálásával tárgyilagosan hozzászólnának.

\*

A kérdéses cikkekre térve először is hangsúlyozni szeretnénk a szerzőnek ama helyes megállapítását, hogy a háború eseményeibe mindkét oldal felé mélyen bele kell nyúlni és a tapasztalatokat kiértékelve, azokat használhatóvá kell feldolgozni. A szerzett tapasztalatok azonban gyakorlati értelemben csak hosszabb idő után értékelhetők ki, még a győztes hadseregekben is. Másrészt az eseményeket átélt tapasztalok írói, nem lehetnek mentesek bizonyos szubjektív hatásoktól, s így a valóságos értékek, majd csak a sok egyéni tapasztalat leszűrése és összefoglalása után válnak gyakorlatilag is felhasználható, kristályos értékekké. Tehát minél előbb foglalkoznunk kell a háborús tapasztalatok kérdéseivel, — minél több szemszögből, annál jobb. — A formát illetőleg nem a „Honvéd“ folyóirat által kiírt